

Beden Eğitimi, Müzik ve Resim/Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin İletişim Becerilerinin İncelenmesi*

Özden TEPEKÖYLÜ ÖZTÜRK¹, Mümine SOYTÜRK²

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar öğretmenlerinin iletişim becerisi düzeylerinin incelenmesidir. Çalışmaya 91 ($\bar{x}_{\text{yaş}}=42.7$) beden eğitimi, 35 ($\bar{x}_{\text{yaş}}=41.9$) resim ve 36 ($\bar{x}=36.3$) müzik öğretmeni olmak üzere toplam 162 ($\bar{x}_{\text{yaş}}=41.1$) öğretmen gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların iletişim beceri düzeyi Korkut (1996) tarafından geliştirilen “İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği” ile belirlenirken; kişisel bilgileri ve araştırmanın bağımsız değişkenlerine ilişkin bilgiler “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır. Araştırmada gözlem sayısı $n>30$ olan veriler için parametrik testlerden t-testi ve tek yönlü ANOVA testleri kullanılırken; $n<30$ olan ve normal dağılmayan veriler için Krukal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları katılımcıların iletişim becerisi düzeylerinin ($\bar{x}=4.30\pm 0.37$) olduğunu göstermiştir. Ayrıca branş ($F_{(2-159)}=.313$, $p>.05$), cinsiyet ($t_{(160)}=.337$, $p>.05$), çalışılan eğitim kademesi ($t_{(160)}=3.26$, $p>.05$), hizmet yılı ($F_{(3-158)}=.513$, $p>.05$) ve mesleğini değiştirme isteği ($\chi^2_{(2)}=1.535$, $p>.05$) değişkenlerine göre iletişim becerisi puanlarında anlamlı fark olmadığı bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: İletişim Becerileri, Beden Eğitimi Öğretmeni, Resim/Görsel Sanatlar Öğretmeni, Müzik Öğretmeni

The Investigation of Physical Education, Music and Art Teachers' Communication Skills

ABSTRACT

The purpose of the study is to investigate communication skills of physical education, music and art/visual art teachers. Participants of the study consisted of 91 ($\bar{x}_{\text{age}}=42.7$) physical education, 35 ($\bar{x}_{\text{age}}=41.9$) art, 36 ($\bar{x}_{\text{age}}=36.3$) music with total of 162 ($\bar{x}_{\text{age}}=41.1$) teachers. Communication skills level of the participants is measured by “The Communication Skills Scale” developed by Korkut. Additionally a “Personal Information Form” is utilized. t-test and One Way ANOVA is utilized for data whose number of observations is $n>30$ and Krukal Wallis H test is utilized for data whose is $n>30$ and not normal distribution. Findings indicate that the mean score of the participants' communication skills is ($\bar{x}=4.30\pm 0.37$). It is also found that the differences according to variables such as branch ($F_{(2-159)}=.313$, $p>.05$), gender ($t_{(160)}=.337$, $p>.05$), worked institution's educational level ($t_{(160)}=3.26$, $p>.05$), professional seniority year ($F_{(3-158)}=.513$, $p>.05$) and change request to profession ($\chi^2_{(2)}=1.535$, $p>.05$) are not significant.

Keywords: Communication skills, Physical education teacher, Art Teacher, Music Teacher

* Bu çalışma 13. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde Sözel Bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Yrd. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, e-posta: otepekoylu@pau.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Celal Bayar Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, e-posta: soyturkmumine@gmail.com

GİRİŞ

İletişim, toplumsal bir varlık olarak insan ögesinin olduğu her durumda önemli bir faktör olarak karşıya çıkmaktadır. Çünkü “nesilden nesile bilgileri aktarmak, insanlar arası ilişkileri sağlamak, öğrenmeyi gerçekleştirmek gibi toplumsal değişmeyi etkileyen önemli görevleri vardır” (Tepeköylü 2012). Ayrıca, Maslow’un insan davranışlarına yön verdiğini belirttiği hiyerarşik yapıdaki gereksinimleri, ancak iletişim yoluyla gerçekleştirebilmektedir (Wood 2012:10). Bu bağlamda insanoğlu iletişim olmaksızın varlığını sürdürmeyeceği gibi (Fichter 1996:105; Çev: Çelebi), bireyler arası iletişimin etkili olmaması da duygusal ve psikolojik birçok soruna neden olmaktadır (Jones ve diğer. 1981; Korkut 2004:121). Günümüzde de eğitilmiş bir insanın akademik bilgilere sahip olması gerektiği kadar kişilerarası iletişimde kiminle, ne konuda, nasıl ve niçin iletişim kuracağını bilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Devito 2004:2).

“Bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci” (Dökmen 2004) olarak tanımlanan iletişim eğitim sistemi içerisinde de önemli bir araçtır. Çünkü öğrenme iletişim olmaksızın gerçekleşemez. Başka bir ifadeyle öğrenme süreci bir iletişim sürecidir. Buna göre öğretmenlerin iletişim becerileriyle ilgili donanımları mesleki yeterliliklerini etkileyen bir faktör olarak görülmektedir. Ayrıca kişilerarası ilişkilerdeki etkililik düzeyi büyük oranda iletişim becerilerine bağlıdır (Devito 2004:2). Bu bağlamda öğretmenin sınıfta öğrencileriyle kuracağı iletişim öğrenmenin niteliğini etkilemektedir. Sınıftaki iletişim sürecinde çoğunlukla kaynak konumunda olan öğretmen mesajı ne kadar etkili, uygun ve çeşitli kanallar (görsel, işitsel vb.) yoluyla iletirse öğrenmenin de o kadar nitelikli olacağı söylenebilir. Bununla birlikte öğretmenin sınıfta oluşturacağı etkili iletişim ortamı öğrenmenin niteliğini artırırken öğrenci davranışlarını da etkilemektedir (Çalışkan & Yeşil 2005). Bu açıdan değerlendirildiğinde toplumda eğitim sürecinden geçen her bireye istendik yönde davranış kazandırmada büyük rolü olan öğretmenlerin iletişimle ilgili beceri düzeyinin ne olduğu önem kazanmaktadır.

Çağdaş eğitimde bilgi aktarımına ek olarak bireylerde beceri kazanımı sağlamak, ilgi ve yetenek geliştirmek, yaratıcılığı ortaya çıkarmak, topluma yapıcı, yaratıcı ve üretken kişiler kazandırmak amaçlanmaktadır (Aral 1999). Bu durum Türk Milli Eğitimi’nin genel amaçlarında “Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek” maddesi ile ifade edilmiştir (MEB 1973). Böyle bir birey yetiştirme sürecinde okullarda müfredatta yer alan her bir ders bu amaca hizmet eden bir araçtır. Bu nedenle akademik bilgilerin kazandırıldığı derslerin yanında beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar dersleri olmaksızın bu amacın gerçekleştirilmesi ve yukarıda öngörülen şekilde bireylerin yetişmesi mümkün görülmemektedir. Çünkü beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar dersleri öğrencilerin bedensel, zihinsel ve duygusal

gelişimlerine en çok katkı sağlayan derslerdir. Bu dersler gereği gibi işlendiği takdirde bireyin bütünsel gelişme sürecinde kendilerini ve başkalarını tanıma ve bireysel farklılıkları kabullenme yetilerini, yaratıcılıklarını, özgüvenlerini, kendilerini ifade edebilme becerilerini geliştirirken, sosyalleşmelerini de olumlu yönde etkilemektedirler (Özkan 2012; Çamlıyer & Çamlıyer 2001). Bu bağlamda istendik yönde davranış değiştirme süreci olan öğrenme aynı zamanda bir iletişim süreci olduğundan ve bu iletişim sürecindeki etkililik düzeyi iletişime giren tarafların iletişim becerileriyle ilişkili olduğundan, bu dersleri yürüten öğretmenlerin iletişim becerilerinin ne düzeyde olduğunun ortaya konulması önemli görülmüştür. Bu nedenle çalışmada beden eğitimi, müzik ve resim öğretmenlerinin iletişim becerisi düzeylerini ve iletişim becerilerinin branş, cinsiyet, çalışılan kurumun eğitim kademesi, mesleki hizmet yılı, mesleğini değiştirme isteği olup olmadığına göre fark gösterip göstermediğini belirlemek bu çalışmanın genel amacını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni ve Örneklem

Araştırma 2013-2014 Eğitim/Öğretim yılı, Bahar döneminde yürütülmüştür. Betimsel bir çalışmadır. Nicel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Manisa il merkezinde görev yapan 160 beden eğitimi, 59 resim ve 58 müzik öğretmeni olmak üzere toplam 277 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü ve ölçme araçlarını uygun bir şekilde dolduran 91 ($\bar{x}$ yaş=42.7) beden eğitimi, 35 ($\bar{x}$ yaş=41.9) resim ve 36 ($\bar{x}$ yaş=36.3) müzik öğretmeni olmak üzere toplam 162 ($\bar{x}$ yaş=36.3) öğretmen ise araştırma örneklem grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada veri toplama araçları olarak Korkut (1996) tarafından geliştirilen “İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği” (İBDÖ) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” (KBF) kullanılmıştır.

İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)

Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan İBDÖ 5’li likert tipi bir ölçektir. 25 maddeden oluşmaktadır. Ters puanlanan maddelerin olmadığı ölçekte yüksek puan, bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu olarak değerlendirdikleri anlamına gelmektedir.

Ölçeğin geçerlik ve güvenilirliği; Korkut (1997) tarafından üniversitede okuyan 58 öğrenci ve 61 yetişkinle yapılan benzer ölçekler geçerlik çalışmasında yetişkinlere uygun olması nedeniyle Dökmen (1988) tarafından geliştirilen “Empatik Eğilim Ölçeği” kullanılmıştır. İki grubun sırasıyla geçerlik kat sayıları .52 ve .48 olarak bulunmuştur (Korkut, 1997).

Korkut (1997) tarafından üniversite okuyan 58 öğrenci ile iki hafta arayla testin tekrarı yöntemiyle yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda ölçeğin güvenilirlik

katsayısı .78 olarak elde edilmiştir. İç tutarlık katsayısı olarak alfa değeri ise .86 olarak bulunmuştur. 61 yetişkin üzerinde yapılan diğer bir güvenirlik çalışmasında iç tutarlık katsayısı .75 olarak belirlenmiştir (Korkut 1997). Bu çalışma kapsamında hesaplanan iç tutarlık katsayı olarak cronbach alfa değeri ise .90 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Araştırmanın bağımsız değişkenlerine ilişkin bilgiler araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ile belirlenmiştir.

Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada gözlem sayısı $n > 30$ olan veriler için parametrik testlerden t-testi ve tek yönlü ANOVA testleri kullanılırken; $n < 30$ olan ve normal dağılmayan veriler için Krukal Wallis H testi kullanılmıştır. Tip 1 hata %5 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. *Beden Eğitimi (BEÖ), Müzik (MÖ) ve Resim/Görsel Sanatlar (RÖ) Öğretmenlerinin İBDÖ Puanlarının Branş Faktörüne göre Betimsel İstatistikleri*

Grup	N	$\bar{x}$	SS
BEÖ	91	4.30	0.38
MÖ	36	4.26	0.35
RÖ	35	4.33	0.35
Toplam	162	4.30	0.37

Tablo 1 incelendiğinde BEÖ, MÖ ve RÖ öğretmenlerinin iletişim becerilerine yönelik ortalama puanın $\bar{x} = 4.30$ olduğu görülmektedir. Buna göre beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar öğretmenlerinin algıladıkları iletişim becerilerinin oldukça yüksek olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 2. *BEÖ, MÖ ve RÖ Öğretmenlerinin Branş Faktörüne göre İBDÖ Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonucu*

	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	.87	2	.043	.313	.732
Grupiçi	21.997	159	.138		
Toplam	22.084	161			

Analiz sonucu öğretmenlerin iletişim becerilerinde branş faktörüne göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($F_{(2-159)} = .313, p > .05$). Başka bir ifade ile beden eğitimi, müzik veya resim/görsel sanatlar öğretmeni olmak araştırmaya katılan öğretmenlerin iletişim becerilerinde anlamlı bir fark yaratmamıştır.

Tablo 3. BEÖ, MÖ ve RÖ Öğretmenlerinin Cinsiyete göre İBDÖ Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonucu

Grup	N	$\bar{x}$	SS	Sd	t	p
Kadın	71	4.31	0.39	160	.337	.737
Erkek	91	4.29	0.35			

Tablo 3'e göre BEÖ, MÖ ve RÖ öğretmenlerinin İBDÖ puanlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark yoktur ($t_{(160)}=.337$, $p>.05$).

Tablo 4. BEÖ, MÖ ve RÖ Öğretmenlerinin Çalıştıkları Eğitim Kademesine göre İBDÖ Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonucu

Grup	N	$\bar{x}$	SS	Sd	t	p
Ortaokul	98	4.32	0.37	160	.825	.411
Lise	64	4.27	0.36			

BEÖ, MÖ ve RÖ öğretmenlerinin iletişim becerileri çalıştıkları eğitim kademesine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(160)}=3.26$, $p>.05$).

Tablo 5. BEÖ, MÖ ve RÖ Öğretmenlerinin İBDÖ Puanlarının Hizmet Yılı Faktörüne göre Betimsel İstatistikleri

Grup	N	$\bar{x}$	SS
10 yıl ve daha az	31	4.22	0.31
11-15 yıl	41	4.31	0.43
16-20 yıl	47	4.33	0.36
21 yıl ve üzeri	43	4.30	0.35
Toplam	162	4.30	0.37

Tablo 6. BEÖ, MÖ ve RÖ Öğretmenlerinin Hizmet Yılı Faktörüne göre İBDÖ Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonucu

	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplararası	.213	3	.071	.513	.674
Grupiçi	21.871	158	.138		
Toplam	22.084	161			

BEÖ, MÖ ve RÖ öğretmenlerinin iletişim becerileri hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F_{(3-158)}=.513$, $p>.05$).

Tablo 7. BEÖ, MÖ ve RÖ Öğretmenlerinin Mesleğini Değiştirme İsteğine göre İBDÖ Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Kruskal Wallis-H Testi Sonucu

Mesleğinizi Değiştirmek İster miydiniz?	n	Sıra Ort.	Sd	χ^2	p
Evet	26	81.00	2	1.535	.464
Hayır	114	83.78			
Kararsızım	22	70.27			

Analiz sonucu öğretmenlerin iletişim becerilerinde mesleğini değiştirme isteğine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($\chi^2_{(2)}=1.535, p>.05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma bulgularına göre beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar öğretmenlerinin iletişim becerisi puan ortalamalarının ($\bar{x}=4.30\pm 0.37$) oldukça yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 1). Yapılan araştırmalar beden eğitimi öğretmen adaylarının (Tepeköylü ve diğer. 2009, Yılmaz & Çimen 2008) müzik öğretmeni adaylarının (Piji Küçük 2012) iletişim becerilerinin de yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir. İletişimde, olayların farklı açılarından olabileceğinin farkına varmak etkililiği artırırken, aynı olaya farklı açılardan bakılarak kurulan iletişim, çatışmaları da beraberinde getirebilmektedir (Özer 2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin aldıkları spor eğitimi sırasında teknik bilgi ve beceri kazanırken olayları farklı açılardan değerlendirme becerisini de kazandığı söylenebilir. Çünkü spor branşlarıyla ilgili alınan eğitimlerde ve yapılan uygulamalarda rakibin ve/veya kullanılan materyalin olası pozisyonlarının öncelenmesi ya da rakibe göre farklı savunma ve hücum pozisyonları alternatiflerinin oluşturması konu olarak işlenmektedir. Ayrıca beden eğitimi ve sporda beden hareketleri yoluyla teknik becerilerin yanında diğer bireylerin farklılıklarını tanıyıp saygı duymanın da öğrenildiği belirtilmektedir (Çamlıyer & Çamlıyer 2001). Benzer şekilde müzik ve resim/görsel sanatlar eğitimi kapsamında alınan estetik eğitimiyle sosyal ve kültürel yapılarda aynı olayları farklı açılardan değerlendirebilme becerisi kazanılmaktadır (Kumral 2009).

İletişimde kullanılan kanal sayısı arttıkça ve mesajlar kişinin baskın algılama kanalına uyumlu bir şekilde gönderildikçe iletişimde etkililik artmaktadır (Özer 2006). Beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar derslerinde görsel, işitsel ve dokunsal (yaparak yaşayarak öğrenmeye fırsat verdiği için) kanalların iki veya daha fazlası sıklıkla bir arada kullanılmaktadır. Bu da öğretmenlerin farklı kanallarla mesaj gönderebilme becerisini pekiştirmiş olabilir. Ayrıca hareket, müzik ve resim; duygu, düşünce ve fikirlerin başkalarıyla paylaşılmasını sağlayan iletişim kanalları olarak da görülmektedir (Senemoğlu 1994). Bunun yanı sıra spor uygulamalarının (Tepeköylü 2012) ve sanat eğitiminin (Aral 1999) iletişim becerilerini arttırdığı belirtilmektedir. Bu sebeplerden dolayı çalışma

kapsamındaki öğretmenlerin iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Araştırma bulguları katılımcıların iletişim becerileri puanlarında branş faktörüne göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($F_{(2-159)}=.313$, $p>.05$). Yapılan araştırmalarda beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar öğretmen adaylarının özyeterlikleri (Ekinci 2013) ve bu dersleri seçmeli alan üniversite öğrencilerinin toplumsallaşmaları (Ökmen ve diğer. 2009) gibi kişi içi ve kişilerarası özellik taşıyan algılarının da branşlar arasında farklılaşmadığı belirlenmiştir. İletişim de kişinin içinde başlar ve sosyal yapılarla beraber düşünüldüğünde kişilerarası özellik kazanır. Toplumsallaşma sürecinin de ancak iletişim yoluyla gerçekleşebileceği söylenebilir. Ayrıca dersler bazında düşünüldüğünde duygu ve düşüncelerin sözcükler dışında farklı kanallar kullanılarak (beden eğitiminde hareket yoluyla, resimde görsel kanal ile müzik de duysal/işitsel kanal ile) iletilebilmesi bu derslerin ortak özelliği olarak görülebilir. Bu nedenle branş faktörü katılımcıların iletişim becerilerinde belirleyici olmamış olabilir.

Araştırma bulguları katılımcıların iletişim becerilerinin cinsiyet faktörüne göre farklılaşmadığını göstermektedir ($t_{(160)}=.337$, $p>.05$). Literatür incelendiğinde yapılan çalışmalarda öğretmen, öğretmen adayları ve farklı grupların iletişim becerilerinin cinsiyete göre fark gösterdiği görülmektedir (Aspegren 1999; McDowell 1993; Korkut 1997; Tepeköylü ve diğer. 2009). Bu çalışmalarda toplumsallaşma sürecinde kadın ve erkeklerin farklı davranışlarının onaylanmasına bağlı olarak kadınların iletişim becerilerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bazı çalışmalar ise bu çalışmayı destekler nitelikte cinsiyet faktörüne göre iletişim becerilerinde anlamlı bir fark bulunmamıştır (Çevik 2011; Yılmaz & Çimen 2008; Pehlivan 2005). Beden eğitimi, müzik ve resim/görsel sanatlar dersleri öğretmenlere ders dışı etkinlikler kapsamında öğrencileriyle sınıftaki iletişim süreçlerinden farklı süreçlere girmeleri için olanak tanımaktadır (Spor takımları, koro ve müzik grubu çalışmaları, resim grubu ve yarışmalara katılma, sergi düzenleme gibi). Bu süreçlerde kadın ve erkek öğretmenlerden beklenen görev ve sorumluluklar farklılaşmamaktadır. Sınıf ortamı değerlendirildiğinde elbette ki bu durum farklı değildir. Ancak ders dışı etkinliklerde öğretmen-öğrenci arasında birebir boyutta iletişim süreçlerinin daha çok gerçekleştiği söylenebilmektedir. Böylece kadın ve erkek öğretmenler bireysel farklılıkları daha iyi algılayabiliyor, iletişim kanallarını buna göre arttırabiliyor, öğrencinin baskın algılama kanalına uyumlu mesajlar gönderebiliyor olabilir. Bu durumun kadın ve erkek öğretmen ayırt etmeksizin gerçekleştiği kanısına bağlı olarak cinsiyet faktörünün çalışma grubundaki öğretmenlerin iletişim becerilerinde belirleyici olmadığı düşünülmektedir.

Araştırma bulguları katılımcıların iletişim becerilerinde çalıştıkları eğitim kademesi ve hizmet yılı faktörlerine göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($t_{(160)}=3.26$, $p>.05$; $F_{(3-158)}=.513$, $p>.05$). Avşar (2004) da beden eğitimi öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerini incelediği çalışmada eğitim

kademesi ve hizmet yılının istatistiksel fark yaratmadığını belirtmiştir. İletişim becerileri sosyal becerilerdendir (Deniz 2003). Bozkurt Bulut (2004) da ilköğretim sınıf öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmada öğretmenlerin çalıştıkları kurumdaki çalışma sürelerine göre iletişim becerilerinde anlamlı bir fark olmadığını bulmuştur.

Araştırma bulguları katılımcıların iletişim becerilerinde mesleğini değiştirme isteği faktörüne göre anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($\chi^2_{(2)}=1.535$, $p>.05$). Öğretme-öğrenme sürecinde öğretmenin etkililiğinin iletişim becerileriyle bağlantılı olduğu göz önünde bulundurulursa (Tatar 2004). Çalışmaya katılan öğretmenlerin ister mesleğini değiştirmek istesin, ister istemesin veya isterse bu konuda kararsız kalsın iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olduğu ve aralarında istatistiksel bir fark olmadığını bulunması olumlu bir bulgu olarak yorumlanabilir.

Sonuç olarak; bu çalışmada araştırmaya katılan öğretmenlerin iletişim becerisi düzeylerinin oldukça yüksek olduğu ve sanat ve beden eğitiminin iletişim becerilerinin kazandırılmasına yönelik ortak değişkenlerinin olabileceği görüşü ortaya çıkmıştır.

ÖNERİLER

Araştırmaya yönelik;

Beden eğitimi, müzik, resim/görsel sanatlar öğretmenleriyle diğer branş öğretmenlerinin iletişim becerilerinin karşılaştırılmasına yönelik çalışmaların yapılması ve;

Beden eğitimi, müzik, resim/görsel sanatlar öğretmenlerinin iletişim becerilerinin diğer etkili öğretmenlik parametreleriyle ilişkilerinin incelenmesi daha etkili sonuçlar verebilir.

Uygulamaya yönelik;

Öğretmenlerin iletişim becerileri düzeylerinin, öğrenmenin niteliği ve öğrenci davranışlarını etkilediği göz önünde bulundurulursa, okullarda bu derslerin ders saatleri sıklıkla değiştirilmek yerine en etkili ve verimli ders saati sayısı belirlenip ders programlarına ekleme çalışmaları yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Aral, N. (1999). Sanat Eğitimi-Yaratıcılık Etkileşimi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15:11-17.
- Aspegren, K. (1999). Teaching and Learning Communication Skills in Medicine-A Review with Quality Grading of Articles, *Medical Teacher*, 21(6):565-570.
- Aral, N. (1999). Sanat Eğitimi Yaratıcılık Etkileşimi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15:11-17.
- Avşar, Z. (2004). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi*, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2): 111-130.

- Bozkurt Bulut, N. (2004). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4): 443-454.
- Çalışkan, N. ve Yeşil, R. (2005). Eğitim Sürecinde Öğretmenin Beden Dili, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1):199-207.
- Çevik, D. B. (2011). Müzik Öğretmeni Adaylarının İletişim Becerileri, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1):1-31.
- Deniz, İ. (2003). *İletişim Becerileri Eğitiminin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin İletişim Becerisi Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Devito, J. A. (2004). *The Interpersonal Communication Book*. Tenth Editon, Pearson Education, USA.
- Dökmen, Ü. (2004). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. 28. Basım. Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Ekinci, H. (2013). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik Algıları: Müzik, Resim ve Beden Eğitimi, *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3):1-8.
- Fichter, J. (1996). (Çev: Nilgün Çelebi). *Sosyoloji Nedir?*. Üçüncü Baskı. Atilla Kitabevi, Ankara.
- Jones, W. H., Freemon J. H. & Goswick, R. A. (1981). The persistence Of Loneliness: Self and Other Determinants, *Journal of Personality*. 49(1), 27-48.
- Korkut, F. (1997). *Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi*, IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Anadolu Üniversitesi. 208-218.
- Korkut, F. (2004). *Okul Temelli Önleyici Rehberlik ve Psikolojik Danışma* (School-Based Preventive Counselling and Guidance). Anı Yayıncılık, Ankara, TURKEY.
- Kumral, Ç. (2009). İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerinin Estetik Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, *Ege Eğitim Dergisi*, 10(1):48-69.
- McDowell, E. E. (1993). *An Exploratory Study of Teacher Attitudes toward Aspects of Teaching and Teaching Style*, Miami, Nisan 2007, (ERIC No:ED370147), ABSTRACT.
- MEB Mevzuat Bankası (1973). “*Milli Eğitim Temel Kanunu*”. Resmî Gazete: 17339/40. <http://mevzuat.meb.gov.tr/88.html> (İndirme Tarihi:01 Kasım 2009).
- Ökmen, A. S., Erdemir, İ. ve Tekin, H.A. (2009). Beden Eğitimi, Resim ve Müzik Seçmeli Dersi Alan Öğrencilerin Toplumsallaş Düzeylerinin Karşılaşması, *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21):1-6.
- Özkan, R. (2012). Resim (Görsel Sanatlar), Müzik ve Beden Eğitimi Derslerinin Bireysel gelişim ve Sosyalleşme Açısından Önemi, *E-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2): Article Number: 1c0537.
- Pehlivan, B. K. (2005). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma, *İlköğretim-Online*, 4(2), 17-23.
- Piji Küçük, D. (2012). Müzik Öğretmenliği Ana Bilim dalı Öğrencilerinin İletişim ve Problem Çözme becerileri, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1):33-54.
- Senemoğlu, N. (1994). Okulöncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 10:21-30.
- Tatar, M. (2004). Etkili Öğretmen, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2):1-12.
- Tepeköylü, Ö., Soytürk, M. ve Çamlıyer, H. (2009). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişime Becerisi Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3):115-124.
- Tepeköylü, Ö. (2012). *Ders Dışı Etkinlik Olarak Uygulanan Sporla İlgili Oyunların Ortaöğretim Öğrencilerinin İletişim Becerisi Algılarına Etkisi*, Doktora Tezi,

- Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Öğretmenliği
A.B.D., Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi B.D., MANİSA.
- Özer, K. (2006). *İletişimsizlik Becerisi*. (6. Basım) Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Yılmaz, İ. ve Çimen, Z. (2008). Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(3):3-14.
- Wood, J. T. (2012). *Interpersonal Communication: Everyday Encounters*. 7. Edition. Cengage Learning, USA.

SUMMARY

Today, it has been underlined that an educated individual should have academic knowledge as well as know with whom, on what topic, how and why to communicate in interpersonal communication. Therewithal, communication is an important means in the education system. The communication of the teacher with the students in the classroom affects quality of learning because teaching-learning process is a communication process. Therefore, qualifications of teachers related to communication skills are a factor affecting professional qualifications. In modern education, in addition to knowledge transfer, it is aimed that the individuals acquire skills, develop their interests and abilities, discover their creativities, and to include individuals who are constructive, creative and productive for the society. Thus, this aim could not be performed solely by means of academic courses regardless of physical education, music and art/visual art courses. Because physical education, music and art/visual art are courses mainly supplying physical, mental and emotional development of students. If these lessons are conducted properly, the individuals improve their certain characteristics and skills such as identification of self and others, acceptance of individual differences, creativity, self-expressing and in addition, their social skills are affected positively in the process of individual's holistic development. In this context, it is regarded as important to show the teachers' level of communication skills because teaching is also a communication process and the level of effectiveness in the process is related to communication skills of the sides. The purpose of the study is to investigate the level of communication skills of physical education, music and art/visual art teachers. In addition the study aims to determine whether communication skills of participants vary according to variables such as branch, gender, educational level of the institution which the participant works, professional seniority level and their willingness to change profession.

Participants of the study consisted of 91 ($\bar{x}$ age=42.7) physical education, 35 ($\bar{x}$ age=41.9) art (visual art and 36 ($\bar{x}$ age=36.3) music with total of 162 ($\bar{x}$ age=41.1) teachers who volunteered for the study. Quantitative descriptive techniques are utilized in the research. Communication skills level of the participants is measured by "The Communication Skills Scale" developed by Korkut (1996 The Communication Skills Scale which was utilized in the study to collect data is a 5-item likert type scale. The scale consists of 25 positive statements. High scores received from the scale indicate that the individuals have positive evaluations regarding their communication skills. Additionally a "Personal Information Form" is utilized in order to collect data related to the demographic information of the sample and certain independent variables of the study such as gender, age, worked institution's educational level, professional seniority year and change request to profession. T-test and one way ANOVA is utilized for data whose number of observations is $n>30$ and Kruskal Wallis H test is utilized for data whose number of observations is $n>30$ and not normal distribution.

Findings indicate that the mean score of the participants' communication skills is ($\bar{x}=4.30\pm 0.37$). It is also found that the differences according to variables such as branch ($F_{(2-159)}=.313, p>.05$), gender ($t_{(160)}=.337, p>.05$), worked institution's educational level ($t_{(160)}=3.26, p>.05$), professional seniority year ($F_{(3-158)}=.513, p>.05$) and change request to profession ($\chi^2_{(2)}=1.535, p>.05$) are not significant. The result of the study indicates that communication skills of participants are quite high.

Research indicate that the prospective physical education and music teachers have a high level of communication skills. During communication, while being aware that there are different aspects of the events increases the efficiency, communicating by considering the different aspects of the same event could bring about conflicts. It can be said that the physical education teachers gain technical knowledge and skills as well as gain the ability to consider the events from different aspects during their sports education. Because in the education about sports branches and in the practices, anticipating the probable positions of the material that is used or creating alternative attack and defense positions according to the opponent are taught as subjects. In addition, it is stated that technical skills by body movements in physical education and sports as well as recognizing and respecting the differences of the individuals are learned. Similarly, with the aesthetic education which is the part of the music and arts education, the ability to consider the same events from different aspects in social and cultural structures is gained. When the number of channels used in communication are increased and the messages are sent according to the dominant perception channel of the individual, the efficiency of the communication increases as well. Two or more of the tactile channels are used in physical education, music, or arts classes because they give chance for the students to learn visually, auditorily, kinesthetically, and learn through experience. This could also strengthen the ability of the teacher to send message via different channels. In addition, movement, music, and arts are seen as communication channels which enable emotions, thoughts and ideas be shared with the others. On the other hand, it is stated that sports practices and arts education increases communication skills. For these reasons, it can be said that the teachers who are the part of the research has a high level of communication skills.